

PRÍSPEVOK DO KRONIKY OBCE

ZEMIANSKÉ KOSTOĽANY

ZA ROK 2017

ZAPÍŠALA: Mgr. MARIANA PLACHÁ

V ZEMIANSKÝCH KOSTOĽANOCH 30. JÚNA 2018

Obsah

Úvod.....	3
1 Politické pomery	4
1.1 Voľby do VUC	4
1.2 Oslavy	4
1.2.1 <i>Memoriál kpt. Weinholda</i>	5
1.2.2 <i>20. výročie súboru Domovina</i>	5
2 Verejnospoločenský život	6
2.1 Ocenenie obce.....	6
2.2 Noc múzeí a galérií.....	6
2.3 Dni obce 2017.....	7
2.4 Futbalový turnaj.....	8
2.5 Samospráva.....	8
2.5.1 <i>Rozpočet obce</i>	9
2.6 Činnosť orgánov obce a spoločenských organizácií	9
2.6.1 <i>Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ)</i>	9
2.6.2 <i>Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ)</i>	10
2.6.3 <i>Slovenský zväz zdravotne postihnutých (SZZZP)</i>	10
2.6.4 <i>Jednota dôchodcov na Slovensku (JDS)</i>	10
2.6.5 <i>Slovenský zväz protifašistických bojovníkov (SZPB)</i>	11
2.6.6 <i>Telovýchovná jednota (TJ) Slovan Zemianske Kostol'any</i>	11
2.6.7 <i>Menšie združenia</i>	11
3 Hospodárske pomery	12
3.1 Priemysel	12
3.2 Služby	12
3.3 Doprava	13
3.3.1 <i>Železničná doprava</i>	13
3.3.2 <i>Autobusová doprava</i>	13
3.3.3 <i>Cesty v obci</i>	14
4 Výstavba obce	14
5 Sociálne pomery.....	15
5.1 Zdravotníctvo.....	15
5.2 Sociálne služby	16
5.3 Obyvatelia.....	16
6 Kultúra	16
6.1 Kultúrne podujatia	16
6.2 Miestna knižnica.....	20
7 Cirkevný život.....	20
8 Školstvo	21
8.1 Materská škola	21
8.2 Základná škola	21
9 Šport	22
10 Počasie	23
Záver.....	26

Úvod

Každé nové ráno, každý nový deň, týždeň aj rok prináša množstvo udalostí, z ktorých mnohé zaznamenáme a ďalšie prejdú okolo nás bez toho, aby sme ich zaregistrovali. Zbadáme sa až na sklonku toho časového úseku, ktorý sme práve prežili – či mali pre nás hodnotu a stoja nám za zmienku, alebo prežitie udalosti vzápätí upadnú do zabudnutia. Mnohé z nich oceníme až dodatočne, po určitej dobe, niektoré až pri následnom opakovaní a nájdú sa aj také, na ktoré chceme vedome zabudnúť. Väčšina z nás má v sebe určitú nedočkavosť, neradi analyzujeme a posudzujeme svoje počínanie, čím sa oberáme o etapu vyvodzovania dôsledkov zo svojej práce a zo svojho konania. Neobzeráme sa dozadu, zaujíma nás budúcnosť, tešíme sa na to neznáme, čo príde zajtra, o týždeň, na jar.

Pri zbežnom obzretí na rok 2017 sa nám môže zdať, že sa nič podstatné neudialo, no pri hlbšom premýšľaní oceníme aj udalosti, ktoré už považujeme za všedné, každodenné, tvoriace celú časovú jednotku. Naopak, po prvýkrát sa organizovala v tomto roku Noc múzeí a galérií v zrekonštruovanom kaštieli, ktorá pritiahla zvedavých občanov. Zapojili sme sa do tejto celoslovenskej aktivity s cieľom spropagovať historickú pamiatku aj exponáty v múzeu, pobaviť sa a uctiť si život a prácu našich predkov i tých, ktorí toto dielo vykonali.

Z tradičných podujatí sme zažili v roku 2017 voľby do vyšších územných celkov (VÚC), aby sme zvolili poslancov a predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja (TSK), mnoho obecných akcií na úseku samosprávy, kultúry, športu a verejného života. Veľa udalostí zaujalo mnohých našich občanov, niektoré iba menší okruh priaznivcov. Samozrejme, že viac ľudí pritiahnu rôzne zábavné akcie, ktoré sú určené širokým vrstvám divákov, medzi tie menšie, komornejšie, patria náučné či informatívne podujatia. Ďalším fenoménom je, že mnoho obyvateľov, najmä v letných mesiacoch, neseďí doma, ale vyhľadáva zábavu aj mimo svojho bydliska, a naopak, na podujatiach v našej obci vidíme aj dosť cudzích tváří z bližšieho aj vzdialenejšieho okolia. Aj organizátori podujatí sa už naučili, že dobrá propagácia prináša úspech aj zisk, no napriek tomu tento poznatok nevyužívajú všetci. Skrátka, informácie sa stali dôležitým nástrojom boja o priazeň diváka, účastníka, priaznivca, následne aj podporovateľa, priateľa a v politike aj voliča. Dnes je to o to dôležitejšie, že ľudí je ťažko dostať na verejné podujatia bez ohľadu na ich obsah a zameranie, viac sa uzatvárajú do svojich príbytkov a mnohí, najmä mladí, komunikujú výlučne s pomocou elektroniky. Na druhej strane, ten, kto ovláda médiá, je jedno, aký druh, má výhodu v šírení svojich názorov a ovplyvňovaní adresátov. Často sa však stáva, že uverejňujú niekedy aj nepravdivé a zavádzajúce informácie, čomu mnohí, ktorí sa k nim dostanú, bez výhrad veria a šíria ich medzi ďalších vo svojom okruhu známych. Je to dôkaz, že každá minca má dve strany a informácie, ku ktorým sa dostaneme, si musíme overiť z viacerých zdrojov, inak nás môžu zmiast'.

1 Politické pomery

1.1 Voľby do VÚC

V roku 2017 sme volili svojich zástupcov do vyšších územných celkov, v našom regióne konkrétne do VÚC Trenčianskeho kraja. Hlasy sa odovzdávali osobitne pre predsedu VÚC a na ďalšom hlasovacom lístku sme vybrali poslancov do VÚC za náš okres, voľby boli vyhlásené na sobotu 4. novembra 2017.

Volebná miestnosť sa otvorila o 7. hodine ráno, občania sa mohli zúčastniť volieb až do 22. hodiny večer, volebná miestnosť bola tradične v dome kultúry. Samotnému volebnému aktu nepredchádzala mimoriadna volebná kampaň, kandidáti a politické strany sa prezentovali svojím programom len na výveskách na informačných tabuliach v obci, prípadne v hromadných oznamovacích prostriedkoch – časopisoch, rozhlase, v televízii – alebo rozdávaním letáčikov do schránok prostredníctvom pošty. Jediný pokus o stretnutie s občanmi urobili kandidáti do VÚC za SMER – sociálna demokracia, ktorí naplánovali predstavovanie kandidátov, ale pre nezáujem zo strany občanov sa neuskutočnilo.

Okrskovú volebnú komisiu v našej obci tvorili:

predseda – Barbora Milová
členovia – Veronika Haláková
Valéria Oršulová
Alexandra Brtková
Monika Mišejová
Anna Čiklová

Pohľad do zápisnice nám poskytne údaje:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov –	1481
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní –	337 ..... 22,75%
Počet platných hlasov pre voľby predsedu samosprávneho kraja –	323
Počet platných hlasov pre voľby do zastupiteľstva –	329.

Najvyšší počet hlasov pre voľbu predsedu VÚC získal v našej obci doterajší predseda Ing. Jaroslav Baška, ktorému dalo hlas 170 voličov. Do zastupiteľstva VÚC Trenčianskeho kraja získali v našej obci najviac hlasov kandidáti:

Ing. Miroslav Žiak –	111
Ing. Dušan Ďuriš –	94
Ing. Richard Takáč –	75
Ing. Radko Gavliak –	59
MUDr. Mohamed Hemza –	57
Ján Mokry –	57
JUDr. Jozef Stopka –	55
Jozef Fábry –	54

1.2 Oslavy

Každý rok si obec a jej obyvatelia pripomínajú rôzne výročia, spomínajú na významné a pamätné dni vzťahujúce sa na obec alebo celé spoločenstvo v krajine. V roku 2017 sme

oslavovali tradičné, cyklicky sa opakujúce výročia – dni oslobodenia krajiny a obce aj vyhlásenie Slovenského národného povstania.

Oslava 72. výročia oslobodenia obce a územia Slovenska sa konala 4. apríla 2017 pred Pomníkom SNP, kde po prejave starostky obce Ing. Jany Školíkovej, básni v podaní Ľubice Gerhátovej a po piesňach mužskej skupiny Borinka položili vence k pomníku členovia SZPB a vojaci z VÚ 1056 v Zemianskych Kostol'anoch, ktorí vykonávali aj čestnú stráž pred pomníkom počas celého obradu.

Dňa 28. augusta 2017 sme sa zišli pred Pomníkom SNP po druhýkrát – pri spomienke na udalosti spred 73 rokov, kedy bolo vyhlásené SNP, ktoré bolo doteraz najväčším ozbrojeným vystúpením dobrovoľníkov – vojakov aj partizánov – proti fašistickej okupácii našej krajiny. Vojaci z miestneho útvaru stáli pred pomníkom čestnú stráž, v príhovoroch starostky obce Ing. Jany Školíkovej a predsedníčky ZO SZPB Anny Komanekovej odzneli myšlienky o význame SNP aj jeho pripomínaní v súčasnosti. Oslavu spestrili piesne v podaní členiek ZPOZ s hudobníkom Liborom Plevkom aj báseň prednesená Ľubicou Gerhátovou, ale aj vypustenie holubíc ako symbolu mieru a slobody. Prítomní predstavitelia obce, vojaci aj členovia ZO SZPB položili vence nielen k Pomníku SNP, ale aj na hroby padlých na miestnych cintorínoch.

1.2.1 Memoriál kpt. Weinholda

Pri príležitosti výročia SNP sa spomínalo aj na veliteľa tunajšej posádky v časoch SNP kpt. Weinholda. Osobitne sa mu venovali i usporiadatelia 2. ročníka Memoriálu kpt. Adolfa Weinholda, ktorý zorganizoval VÚ 1056 v Zemianskych Kostol'anoch, Klub vojakov hornej Nitry, mesto Partizánske a obec Zemianske Kostol'any dňa 27. apríla 2017 v priestoroch Ulice pod horou a vojenského útvaru. Pre súťažiacich pripravili trasy na beh, cyklokros a pochod. Najlepším bežcom z našej obce bol Tomáš Benko a v cyklokrose sa na prvom mieste umiestnila Oľga Vavrová. Výkony súťažiacich sledovali a pietnou spomienkou si uctili kpt. Weinholda ďalší hostia z vojenskej aj civilnej oblasti – poslanec NR SR a predseda TSK Jaroslav Baška, poslankyňa NR SR a primátorka Prievidze Katarína Macháčková, poslanec TSK a primátor Partizánskeho Jozef Božík, starostka Zemianskych Kostolian Jana Školíková, z Generálneho štábu Ozbrojených síl SR Peter Macko, veliteľ VÚ 1056 Juraj Sluka, členovia rodiny Weinholdovcov a ďalší hostia.

O osude kpt. Adolfa Weinholda sme si mohli prečítať aj v denníku SME zo dňa 24. marca 2017 v novinovom článku Smrť odvážneho kapitána zostáva záhadou. Približuje životné osudy veliteľa posádky v Zemianskych Kostol'anoch, jeho zatknutie gestapom a odvedenie.

1.2.2 20. výročie súboru Domovina

Už dvadsať rokov v obci pracuje folklórny súbor s názvom Domovina. Jeho začiatky spadajú do roku 1997, keď zakladateľka súboru, učiteľka materskej školy Helena Kováčová, zapísala do zoznamu 37 záujemcov – deti v predškolskom a školskom veku. Počet členov súboru kolísal, deti často nevydržali v súbore dlhšie ako niekoľko mesiacov, ale je niekoľko stálic, ktoré sú v súbore skoro od jeho vzniku a sú aktívni dodnes.

Na uplynulých 20 rokov si zaspomínali účastníci oslavy, ktorá sa konala 11. novembra 2017. K tomuto výročiu pripravili členovia folklórneho súboru slávnostný program v dome kultúry, v ktorom vystúpili: Detský folklórny súbor (DFS) Domovinka s pásmom detských hier, FS Domovina predviedol vystúpenia s názvom Trh, Čepčenie nevesty a na záver tance z rôznych krajov Slovenska zatancovali tanečníci FS Urpín z Banskej Bystrice. Túto slávnostnú aj zábavnú časť uzavrela starostka obce Ing. Jana Školíková, ktorá oficiálne

poďakovala bývalej vedúcej súboru Helene Kováčovej a súčasnému vedúcemu Romanovi Gažovi za doterajšiu prácu pre obec a zaželať im mnoho úspechov v ďalších rokoch, to isté urobila aj pracovníčka Regionálneho kultúrneho centra (RKC) v Prievidzi p. Krpelanová. Vystúpenia detí aj dospelých folkloristov vzbudili veľký záujem, takže kinosála bola plná divákov, ktorí po zaplatení symbolického vstupného 1 euro obdržali bulletin k 20. výročiu FS Domovina spolu s programom a po ukončení vystúpení aj drobnú pozornosť v podobe pohára vína a drobných sladkých či slaných pochutín. Vo vestibule si ešte mohli prezrieť panely s vystavenými fotografiami dokumentujúcimi činnosť súboru za uplynulých 20 rokov.

Ďalšia časť oslavy sa už odohrávala ako spoločenská udalosť, na ktorej mimo iných prejavov odzneli z úst starostky obce aj vedúceho súboru úprimné slová vďaky za myšlienku založiť tento súbor, za 18 rokov venovaných deťom pri pestovaní ľudových tradícií na poste vedúcej súboru a ďalšie dva roky ako huslistky pani Helene Kováčovej, ktorá sa už rozhodla pre ukončenie činnosti vo FS Domovina.

2 Verejnospoločenský život

2.1 Ocenenie obce

Za mimoriadne aktivity v oblasti záchrany historických pamiatok v roku 2016 dostala obec Cenu predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja „Za tvorivý čin roka 2016“ v kategórii B – v oblasti muzeálnych činností a pamiatkovej starostlivosti. Cenu z rúk predsedu TSK Ing. Jaroslava Bašku prevzala dňa 24. februára 2017 v Kultúrnom a spoločenskom stredisku v Prievidzi starostka obce Ing. Jana Školíková. Bolo to mimoriadne ocenenie za súbor aktivít v oblasti ochrany pamiatok – za obnovu renesančného kaštieľa v strede obce a udržiavanie ďalších v správe obce a za spracovanie rozsiahlej monografie o obci Zemianske Kostolany. Kompetentné orgány tak vyjadrili uznanie za prácu miestnej samosprávy, ktorej členovia získali oprávnený pocit, že ich námaha a nastúpená cesta obnovy historických budov nie je zbytočná a niekto si ju všimol aj vyhodnotil. Ocenenie povzbudí aj ďalších – pracovníkov obce aj občanov, ktorí sú ochotní prispieť k obnove schátraných budov, prípadne dopĺňaniu inventáru múzea zbierkami starých vecí z domácností.

Zaujímavé uznanie získala obec v roku 2015 aj 2016 – spolu s ďalšími obcami a mestami, ktoré boli hodnotené z hľadiska využívania finančných zdrojov a postavenia po majetkovej stránke, aj ako zhodnocujú a využívajú obecný majetok. Po zhodnotení všetkých potrebných ukazovateľov bola naša obec za rok 2016 vyhodnotená ako obec so stabilným hospodárskym rozvojom a získala podobne ako ďalšie mestá a obce Pečať rozvoja obcí a miest za oba sledované roky. Toto ocenenie je o to hodnotnejšie, že spomedzi 52 hodnotených subjektov v okrese Prievidza vo finančnej sile a využívaní majetku sa Zemianske Kostolany ocitli na 4. mieste a z počtu 271 miest a obcí Trenčianskeho kraja sme na 23. mieste, čo je určite veľmi pekné umiestnenie a svedčí o dobrom, účelovom a premyslenom narábaní s obecnými financiami a jej majetkom. Zvýšila sa aj prestíž obce a hodnovernosť jej orgánov v rokovaníach s hospodárskymi a politickými subjektmi či partnermi, alebo aj podnikateľmi a bankami.

2.2 Noc múzeí a galérií

Novozrekonštruované priestory kaštieľa v strede obce, hlavne múzeum a galéria, sa naplno začali využívať v roku 2017, keď obec, jej predstavitelia aj zamestnanci pripravili

niekoľko podujatí pre našich obyvateľov. Po prvýkrát sa v piatok 19. mája 2017 obec zapojila do projektu sprístupnenia kaštieľa a priestorov múzea v ňom v neobvyklom večernom čase. Cieľom podujatia bolo prilákať do múzea našich občanov, spropagovať múzeum a poskytnúť nevšedný zážitok z návštevy večerného kaštieľa. Niektoré miestnosti boli osvetlené iba mihotavým svetlom sviečok umiestnených vo svietnikoch, čo navodzovalo tajomnú atmosféru.

Večer o 18. hodine sa celá akcia otvorila podujatím pre deti – vo výstavných priestoroch sa mohli zabaviť pri bábkovom predstavení O čertíkovi Babráčikovi. Od 19. hodiny si početní návštevníci mohli pozrieť vystavené exponáty múzea doplnené o niektoré nové, najmä fotografické materiály. V každej miestnosti boli sprievodcovia oblečení v kostýmoch zodpovedajúcich renesančnému obdobiu, ktorí stvárňovali príslušníkov šľachty, služobníctva, ale aj dedinského obyvateľstva. O 20. hodine sa znova zaplnila miestnosť galérie, v ktorej účinkovalo sláčikové trio z Prievidze. Počas ich koncertu sa obecenstvo mohlo pokochať krásou predvádzaných dobových kostýmov zodpovedajúcich tiež renesančnému obdobiu a poučiť sa z pútavého podrobného výkladu o materiáloch, funkčnosti, správnom nosení jednotlivých častí oblečenia.

No a napokon na nádvorí vystúpili v krátkom tanci členky tanečnej školy XOANA z Prievidze s tancom na orientálne motívy. To už bola naozaj pokročilá doba a návštevníci sa v neskorých večerných hodinách rozchádzali domov obohatení o nové zážitky. Podujatia sa zúčastnil veľký počet záujemcov z obce aj okolia, z ktorých mnohí si kaštieľ a múzeum pozreli po prvýkrát a vyjadrili úprimný obdiv organizátorom – obci a jej zamestnancom, vedeniu, komisii pre kultúru, prípadne aktivistom z radov našich občanov.

2.3 Dni obce 2017

Už viacročnú tradíciu zaznamenáva v našej obci podujatie pre všetkých občanov, pri ktorom sa stretávajú celé rodiny, ulice, známi aj cudzí návštevníci – Dni obce. V tomto roku sa uskutočnili 2. a 8. júla 2017. V nedeľu 2. júla 2017 sa občania zišli na ekumenickej pobožnosti v rímsko-katolíckom kostole, ktorá bola venovaná našej obci a jej občanom. Liturgické obrady viedli kňazi Mgr. Marián Holbay z rím.-kat. farnosti a Mgr. Michal Tekely z evanjelickej cirkvi a.v., zúčastnili sa ich predstavitelia obecnej samosprávy – poslanci OZ so starostkou obce a početné zhromaždenie občanov. Pobožnosť dopĺňal spev dievčat zo súboru rím.-kat. farnosti, ženskej speváckej skupiny ZPOZ a mužská spevácka skupina Borinka.

Po ukončení pobožnosti v kostole prešli účastníci pred renesančný kaštieľ v strede obce, kde po básni I. Plachej, po príhovoroch starostky a kňaza M. Tekelyho odhalili a obaja kňazi aj posvätili sochu znázorňujúcu Mórica Kostolániho, ktorý sa narodil aj je pochovaný v Zemianskych Kostoľanoch, zúčastnil sa revolúcie r. 1848-49 a dosiahol hodnosť plukovníka v cisárskej armáde. Sochu v nadživotnej veľkosti vytvoril umelecký rezbár Michal Barta z Bystričian, použil na ňu vyschnutý jaseň z parku pri kaštieli. Odpoľudnia sa o 15. hodine začal na zadnej terase domu kultúry bohatý program, pri ktorom si prišli na svoje všetci účastníci. Vystúpil v ňom FS Domovina, deti z miestnej materskej školy, hrala hudobná skupina Amadeo, zaspievala aj víťazka Krištáľovej vázy Valentína Vlková a deti si mohli v spoločenskej sále pozrieť rozprávku Kocúr v čižmách v podaní divadelného súboru z Kanianky. Pre deti boli vonku na parkovisku aj pred DK pripravené ďalšie atrakcie – nafukovacia šmýkačka, lodičky, vodné bubliny, pomedzi deti chodili veľké postavy maskotov Olafa a Minie, rozprávali sa s nimi a dávali im sladkosti.

Koho zaujímajú aj iné spôsoby zábavy, mal možnosť navštíviť renesančný kaštieľ, kde si mohol pozrieť výstavu rôznych prác umeleckého charakteru – výtvarné práce, šperky od

Lindy Hudecovej, módne návrhy Veroniky Kopálovej, ale aj fotografické snímky a ručné práce našich občanov.

Možno najviac zaujalo deti aj dospelých vystúpenie profesionálnej tanečnej skupiny Old School Brothers, ktorá ohromila predovšetkým svojim pohybovým a tanečným umením, ale výborne komunikovali aj s detským obecenstvom. Diváci tentoraz sedeli za stolmi, ale aj priamo na trávnom kopci za domom kultúry, občerstvovali sa jedlom z pristavených stánkov, v ďalších si mohli zakúpiť rôzne drobné predmety. Celé nedeľné odpolednie sa nieslo v znamení pohody, ktorú si vychutnávali najmä mladé rodiny s deťmi. Okrem našich obyvateľov prišlo aj dosť cudzích návštevníkov.

2.4 Futbalový turnaj

V sobotu 8. júla 2017 sa uskutočnila druhá časť Dní obce 2017 – medziuličný futbalový turnaj s názvom Memoriál Jána Ziaľku. Dopoludnia, ešte pred samotným turnajom, vybehli na ihrisko deti, ktoré hrajú v súťaži prípraviek – domáce Zemianske Kostolany, Veľká Hradná, dievčenské družstvo Baníka Prievidza a Veľké Uherce. Z malých futbalistov mali radosť rodičia, tréneri aj diváci, víťazstvo a cenu si odniesli deti z Veľkej Hradnej, naši sa umiestnili na tretej priečke. Potom na futbalové ihrisko TJ Slovan nastúpili o 13:30 h ako každý rok družstvá: Domovina (Ul. domovina, SNP, 29. augusta), Dedina (Ul. 4. apríla, B. Němcovej, L. Štúra, Komenského), Horná a dolná kolónia (Ul. Hagaru, kpt. Weinholda), Podhora+ Kórea (Ul. Pod horou, kpt. Nálepku, Partizánska). Keďže finálový zápas skončil nerozhodne 0 : 0, o konečnom umiestnení rozhodli pokutové kopy. Pohár starostky obce napokon vybojovalo mužstvo Dediny, na 2. mieste sa umiestnila Podhora+ Kórea, za nimi Domovina, tabuľku turnaja uzatváralo mužstvo Hornej a dolnej kolónie.

Súčasťou tohto športového dňa bola aj gastronomická časť – súťaž vo varení guláša. Zúčastnili sa jej družstvá: Divočáci, Poslanci, VYSTA – TEAM (Tomáš Nechala), Janinova družina (Šuňalovci), DOMOVINA – CREW (Ladislav Benko), HASIČI, Ďurtovci. Všetky vzorky gulášov ochutnala porota, zložená zo zástupcov všetkých súťažných družstiev. Za najlepšie guláše označili ten, ktorý navarili poslanci OZ. Radosť mali však vtedy, keď sa im guláše utešene mihali a ich kvalitu preverili konzumenti tým, že neostalo nič na tanieroch ani v kotlíkoch.

Deti sa mohli dosýta vyšantit' na skákacom hrade, či v hádzaní loptičiek na malú nafukovaciu futbalovú bránku. Dospelí sa až do skorých ranných hodín zabávali na diskotéke priamo na futbalovom ihrisku TJ Slovan.

2.5 Samospráva

Rok 2017 bol tretím rokom súčasného volebného obdobia, a tak sa pomaly môže začať bilancovať, prípadne ešte využiť zostávajúci čas na dokončenie rozpracovaných zámerov a úloh. Obecné zastupiteľstvo aj komisie pracujú v rovnakom počte a zložení, zasadnutia bývajú verejné, vopred sú oznámené obvyklým spôsobom – cestou miestneho rozhlasu, vývesiek alebo elektronicky. Informačný systém obce sa rýchlym tempom mení, čoraz viac sa používajú nové technológie. Vo vzťahu občania – obecný úrad sa zaužíval nový spôsob oboznamovania a vyrozumenia o rôznych oblastiach života obce. Každý, kto chce a má záujem o novinky v našej obci, môže získať informácie cez mobilnú aplikáciu alebo webovú stránku obce. OZ schválilo v roku 2017 niekoľko Všeobecne záväzných nariadení (VZN):

- VZN č. 1/2017 o zdravom životnom prostredí, udržiavaní čistoty a poriadku v obci Zemianske Kostol'any,
- VZN č. 2/2017 o používaní zábavnej pyrotechniky na území obce Zemianske Kostol'any,
- VZN č.3/2017, ktorým sa mení VZN č. 2/2016 o prevádzkovom poriadku pohrebiska v obci Zemianske Kostol'any,
- VZN č. 4/2017, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN zóny obytný súbor Pažite II. Zemianske Kostol'any,
- VZN č. 5/2017 o poplatkoch za znečisťovanie životného prostredia,
- VZN č. 6/2017 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady,
- VZN č. 7/2017, ktorým sa mení VZN č. 3/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území obce Zemianske Kostol'any.

2.5.1 Rozpočet obce

Rozpočet obce na rok 2017 schválilo OZ dňa 13. decembra 2016. V priebehu roku 2017 schválili poslanci štyrikrát jeho zmenu podľa okolností, ktoré sa vyskytli pri čerpaní finančných prostriedkov, resp. pri jeho naplňaní. Príjmová časť rozpočtu bola naplnená príjmom z daní rôzneho charakteru vo výške vyše 1 milión eur, z vlastníctva majetku viac ako 100-tisíc eur, poplatky administratívneho charakteru, za materskú školu, základnú školu, za stravné vo výške nad 57-tisíc eur, príjmy z transferov a grantov viac ako 300-tisíc eur, pribudli aj financie z rezervného fondu obce, celkové príjmy obecného rozpočtu sa pohybovali nad 1 milión 700-tisíc eur. Na strane výdavkov sú najvyššie položky za všeobecné verejné služby viac ako 450-tisíc eur, do základného vzdelávania išlo nad 350-tisíc eur, ochrana životného prostredia si vyžiadala 50-tisíc eur, na bývanie a občiansku vybavenosť nad 70-tisíc eur, rekreácia, kultúra, náboženstvo, pamiatky 122-tisíc eur, do predškolskej výchovy okolo 200-tisíc, na nákupy strojov a prístrojov, majetku, vyhotovenie projektovej dokumentácie, zhodnocovanie jestvujúcich stavieb, splátky úverov. Celkom obecné výdavky dosiahli v roku 2017 približnú výšku 1,5 milióna eur.

2.6 Činnosť orgánov obce a spoločenských organizácií

Okrem komisií ustanovených a schválených obecným zastupiteľstvom pracujú pri OZ aj ďalšie aktivity a organizácie, iné na báze spoločenských organizácií a zväzov sú určené širokým vrstvám záujemcov a bývajú začlenené do celoštátnych či regionálnych celkov.

2.6.1 Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ)

Zbory pre občianske záležitosti majú dôležitú úlohu hlavne v oblasti spoločenských stykov medzi vedením obce a jej obyvateľmi. Pri rôznych príležitostiach pozývajú hostí do obradnej miestnosti v renesančnom kaštieli, kde sa im prihovori starostka obce, zarecitujú a zaspievajú členovia ZPOZ, pričom obdržia drobný spomienkový darček, či kvety. Takto sa prihovarajú starším občanom pri ich významných životných jubileách, ale radi sa venujú aj mladým – deťom pri ich uvítaní do života aj pri odchode z materskej alebo základnej školy. Okrem týchto slávností vykonávajú aj úradný obrad uzavretia manželstva, keďže v našej obci je matričný úrad a výnimkou nie je ani obrad pochovávania našich zomrelých spoluobčanov.

Dňa 1. novembra si vždy spomíname na obyvateľov obce, ktorí nás navždy opustili počas uplynulého roka. Tohtoročnej pamiatky zosnulých sa zúčastnili rodinní príslušníci, pozostalí po zomrelých v dobe november 2016 – október 2017, ale aj ďalší občania. Za

zomrelých veriacich oboch najpočetnejších cirkví na území našej obce slúžili obrady a modlili sa za nich kňaz rímsko-katolíckej farnosti v našej obci Mgr. Marián Holbay a kňaz evanjelickej farnosti Mgr. Michal Tekely. V príhovore oslovila prítomných starostka obce Ing. Jana Školíková. Pri čítaní menoslovu zomrelých zapálila členka ZPOZ za každého osobitne kahanček a v ich plamienkoch si všetci spomenuli na svojich blízkych a známych, ktorí ich opustili. Slávnosť dotvárali básňami Ľubica Gerháťová a piesňami členky ZPOZ s hudobníkom Liborom Plevkom.

2.6.2 Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ)

Po niekoľkých rokoch sa v roku 2015 ustanovil Dobrovoľný hasičský zbor. Vstúpili doň zväčša predchádzajúci členovia, ktorí si zvolili nový výbor s predsedom Milanom Kováčom a v tomto zložení pracuje doteraz. Postupne sa práca nového kolektívu rozbehla, dôkazom toho je stále rastúci počet členov a čo je potešujúce, hlavne v detskom a mládežníckom veku. V súčasnosti pracuje v tejto organizácii 33 aktívnych členov, je zaradená do kategórie C. Dopĺňa sa aj inventár hasičskej zásahovej techniky novými hadicami, detskou cvičnou hasičskou technikou, pozornosť sa venuje opravám budovy a modernizácii požiarnej zbrojnice, ale nezabudli ani na doplnenie výstroja hasičov – dostali nové výrazné ošatenie aj hasičské prilby. Hasičský zbor sa bude technikou dovybavovať aj v nasledujúcom roku.

2.6.3 Slovenský zväz zdravotne postihnutých (SZZP)

Najpočetnejšou spoločenskou organizáciou, ktorá má základnú organizáciu v našej obci, je SZZP. Združuje občanov s rôznym stupňom zdravotného postihnutia a rôzneho veku nielen z našej, ale aj z okolitých obcí. Výbor ZO pripravil aj v roku 2017 pre svojich členov niekoľko púťavých akcií, medzi nimi najmä zájazdy mimo nášho regiónu – na nákupy sa vybrali do Poľska, na výstavu kvetov do Trenčína, náučný charakter mali návštevy Mošoviec, Turčianskych Teplíc, Modry. Členovia sa veľmi radi stretávajú a navzájom sa spoznávajú na spoločenských posedeniach, okrem výročnej členskej schôdze s pracovným aj spoločenským programom sa stretli napríklad na predvianočnom posedení v dome kultúry. Čakal ich bohatý program s prehliadkou vianočnej výzdoby a výstavky v kaštieli aj rôzne dobroty na predvianočnom stole.

Občanov, ktorí sú imobilní, navštevujú v ich domácnostiach s malou pozornosťou. Okrem akcií pre svojich členov sa zapájajú aj do obecných prác najmä brigádnickou činnosťou zameranou na vyčistenie verejných priestranstiev v obci. Predsedníčkou organizácie je Bohdana Pilchová.

2.6.4 Jednota dôchodcov na Slovensku (JDS)

Ďalšou čo do počtu členov aj náplne práce a postavenia v obci je Jednota dôchodcov na Slovensku. Združuje široký okruh členov, ktorých bolo ku koncu roka 97. Organizáciu riadi 9-členný výbor, pod jeho vedením ochotne a radi sami členovia prispievajú k tvorbe programu organizácie a takisto ochotne a radi pomáhajú pri rôznych aktivitách v obci podľa požiadania. Snažia sa ale v prvom rade pracovať pre svojich členov JDS, v roku 2017 pre nich pripravili niekoľko zaujímavých akcií. Každý rok organizujú pre členov oslavu MDŽ, Dňa matiek, Dňa otcov Mesiac úcty k starším, vianočné posedenie. Členovia JDS sa radi zúčastňujú výletov, zájazdov a vychádzok do prírody a na chatu. Veľmi sa im páčilo na výstave kvetov v Nitre, navštevujú múzeá a skanzeny, tradične chodia na vinobranie do Modry.

Podieľajú sa aj ako spoluorganizátori akcií v obci, kde väčšinou zabezpečujú občerstvenie, alebo niekedy ich spestrujú ukážkami svojej tvorby, vyšívanými predmetmi či inými prácami svojich rúk. Významné úspechy získali svojím spevom ženy aj muži zo súboru Borinka, ktorý sa zúčastňuje podujatí aj mimo našej obce, spestrujú obecné oslavy, šíria dobré meno svojej organizácie. Mužská časť súboru reprezentovala ZO JDS Zemianske Kostol'any na Krajskej prehliadke speváckych súborov seniorov JDS, ktoré sa konalo v Novákoch. Predsedníčkou organizácie je Valéria Oršulová.

2.6.5 Slovenský zväz protifašistických bojovníkov (SZPB)

Veľmi dlhú tradíciu má už v našej obci organizácia, ktorá pod viacerými názvami pretrváva viac desaťročí, v súčasnosti ju poznáme pod názvom Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Nepatrí medzi početne veľké zoskupenia, ale má svoje špecifické zameranie – bdie nad neustálym udržiavaním protivojnového postoja občanov, pripomína neblahé následky vojnových udalostí a v spoločnosti udržiava úctu bojovníkom za slobodu. Jej hlavné poslanie je doplnené prácou pre svoju organizáciu a pre obec hlavne pri organizovaní pietnych spomienok na miestach odpočinku padlých v SNP a vo vojnách, stará sa o udržiavanie ich hrobov aj pomníkov a ich okolia v obci. Členovia organizácie navštevujú aj iné pamätné miesta bojov, pozerajú si zachované dokumenty v múzeách po celom Slovensku. V uplynulom roku navštívili napríklad obec Kalište, Tajov aj Španiu Dolinu. Predsedníčkou ZO SZPB je Anna Komaneková.

2.6.6 Telovýchovná jednota (TJ) Slovan Zemianske Kostol'any

Spoločenská organizácia, ktorá sa venuje hlavne mladým ľuďom a udržiava v nich stály záujem o šport, sa v našej obci nazýva TJ Slovan. Jej členovia sa venujú futbalu – chlapci a muži hrajú vo svojich súťažiach za žiakov, dorastencov a dospelých. dopĺňa ich družstvo prípravky. TJ Slovan je spoluorganizátorom niektorých akcií spolu s obcou, najväčšou z nich sú Dni obce, na ktorej sa podieľajú prípravou a uskutočnením polovice tohto podujatia – futbalového turnaja medzi ulicami spojeného so súťažou vo varení guláša. TJ Slovan vedie 9-členný výbor TJ, na jeho čele stojí prezident Vladimír Duda. (Viac v kapitole Šport)

2.6.7 Menšie združenia

Okrem týchto organizovaných a začlenených do vyšších, celoštátnych zväzov, s väčším počtom členov, pracujú v obci aj malé kolektívy ľudí s rovnakými záujmami, ktoré majú len niekoľko členov. Vzácnu prácu vykonávajú predovšetkým tí, ktorí sa venujú akýmkoľvek spôsobom deťom a mládeži – v krúžkoch, súboroch, športových združeniach.

Už viac rokov pracuje u nás združenie kresťanskej mládeže, ktoré sa od januára 2017 premenovala na hnutie Lastovička. Deti sa zúčastňujú spoločenských stretnutí, ktoré sú pravidelné a konajú sa v čítarni miestnej knižnice v dome kultúry vždy v piatok. Venujú sa tam rôznym aktivitám, podľa momentálneho obdobia a situácie – sviatkov, náboženských udalostí, majú aj vzdelávací náboženský charakter. Veľká časť aktivít najmä v jarnom a letnom období je venovaná poznávaniu rôznych kútov Slovenska a pamätných miest. v deťoch pestujú pocit spolupatričnosti a ochotu pomôcť iným – slabším, chorým, starým ľuďom, navštevujú ich v domácnostiach i v domove dôchodcov v obci. Robia aj zbierku na charitu – vždy v decembri koledníci Dobrej noviny koledovaním po domácnostiach v obci získavajú peniaze na finančný dar pre krajiny v Afrike. Hnutie Lastovička vedie a deťom sa venuje Ľudmila Čupcová.

3 Hospodárske pomery

3.1 Priemysel

Žijeme v dobe, keď sa prudko menia pomery v našej spoločnosti – politické, spoločenské, hospodárske. V poslednej dobe sa skoro denne stretávame s rozšírenými názormi o nerentabilnosti ťažby uhlia na hornej Nitre a následne o škodlivom vplyve jeho spaľovania v tepelnej elektrárni ENO so sídlom v našej obci. Argumentujú malou výhrevnosťou nekvalitného lignitu a hlavne zhoršovaním stavu ovzdušia z vypúšťaných spalín z elektrárne. Hlasy z opačného konca zasa obhajujú existujúci stav v záujme udržania zamestnanosti v tomto priemysle. Tieto názory zvyšujú neistotu medzi zamestnancami aj obyvateľmi. Tlaky na uzatvorenie baní na Hornej Nitre zosilneli na začiatku roka 2017, keď Hornonitrianske bane uskutočnili testovanie 3. bloku ENO, čo údajne zhoršilo životné prostredie v našom regióne zo spaľovania nekvalitného hnedého uhlia z Hornonitrianskych baní Prievidza. Išlo viac o politické súboje – niektoré politické strany podávali trestné oznámenia, iné obhajovali pokračovanie ťažby v baniach, do sporu vstúpili aj samotní baníci petíciou za zachovanie ťažby HNUB Prievidza. Situáciu preverovalo aj Ministerstvo životného prostredia SR a finančnú dotáciu od štátu pre ENO preverovala aj komisia z Bruselu. Ostatné podniky pracujú v rovnakom režime ako predtým.

3.2 Služby

Väčší pohyb je v oblasti obchodu a služieb. Obchodné prevádzky rýchlo vznikajú, ale rovnako rýchlo aj končia, keď majitelia neodhadli záujem o ponúkaný druh tovaru medzi spotrebiteľmi v našej obci a okolí, alebo nevedia podnikáť, alebo precenili svoje sily a prevádzku radšej zatvorili. Sme tak svedkami toho, že niektoré obchody a výrobné dielne končia po mesiacoch či niekoľkých rokoch. Vo februári 2017 skončila predajňa Potraviny 2015 umiestnená v budove bývalej reštaurácie Turbína. Od mája v uvoľnených priestoroch otvorila prevádzku Jednota, ktorá ponúka síce na malom priestore, ale primeraný sortiment potravinárskych výrobkov s ponukou čerstvého mäsa a výrobkov z neho a širší je aj výber zeleniny a ovocia, pestrá je aj možnosť nákupu pekárenských výrobkov.

V zostávajúcej časti budovy je pohostinské zariadenie, má menej miest na sedenie ako v pôvodnej reštaurácii, ale znova začali podávať aj stravu, takže je to plnohodnotný podnik s reštauračnými službami. V letných mesiacoch ponúkala reštaurácia Turbína posedenie aj na vonkajšej terase a pred budovou na priestranstve vedľa chodníka. Zahanbiť sa nedal ani motorest Pereš, ktorý organizoval rôzne zábavné posedenia a odpoľudnia s grilovaním a živou hudbou. v mesiaci júli pozvali na nedeľné odpoľudnie rodičov s deťmi, pre ktoré pripravili rôzne zábavné atrakcie – hry spojené s diskotékou. Takto majitelia pohostinstiev dokazujú, že sa vedú popasovať s konkurenciou tým najpriateľnejším spôsobom – získaním zákazníkov osobitnou ponukou či správaním. A naopak, v letných mesiacoch, keď boli návštevy pohostinstiev najlepšie, zatvorila prevádzku piváreň v parku, ktorú s obľubou navštevovali zákazníci pre prostredie mimo rušných ulíc a miest.

Dost' často sa využíva miestna tržnica na predaj a nákup drobných spotrebných predmetov, zeleniny, ovocia a iných sezónnych druhov tovaru, ale chodia aj stáli obchodníci, ktorí v určených dňoch predávajú textilné výrobky a drobnosti do domácnosti. Predajné spoločnosti väčšieho významu a s množstvom tovaru si objednávajú veľkú sálu domu kultúry,

o chystanom predaji informujú domácnosti letáčikmi do schránok a vyhláškou v miestnom rozhlase.

3.3 Doprava

Oblasť dopravy, či ide o železničnú alebo cestnú dopravu, alebo o prepravu osôb a tovaru, nezaznamenáva zmeny každý rok, ale tie prichádzajú postupne a trvajú niekoľko rokov či desaťročí. Systém je už z veľkej časti nastavený, i keď by sme si hlavne v cestnej doprave v našom regióne želali, aby cesty boli dostupnejšie smerom na krajské mesto Trenčín, do ktorého horná Nitra územne patrí. Všetky pokusy o vybudovanie rýchlostnej cesty sa odsúvajú, čo brzdí predovšetkým nákladnú cestnú dopravu, keďže jediná spojnica medzi Trenčínom a našou oblasťou je cesta nevyhovujúca z hľadiska hustoty prechádzajúcich áut a s ňou súvisiaca znížená bezpečnosť na nej. Zatiaľ nebola úspešná ani iniciatíva obyvateľov regiónu, ktorí sa podpisovali pod petíciu za rýchle riešenie tejto nevyhovujúcej situácie z hľadiska bezpečnosti cestnej premávky v tomto úseku pre vodičov a v obciach aj pre chodcov, ale nová rozšírená a dlho plánovaná cesta by prospela aj z hľadiska zlepšenia hospodárskych pomerov v celom okrese.

3.3.1 Železničná doprava

Spôsob dopravy po železnici využívali predovšetkým na prepravu surovín pre priemysel a tovaru. Dnes už ani to nie je celkom pravda, keďže mnoho tovaru sa prepravuje kamióňmi po cestách. Doprava po železnici už nie je z dôvodu ziskovosti až taká intenzívna, a tak mnoho zachránil štát, keď zaviedol bezplatnú prepravu niektorých skupín obyvateľstva – detí, študentov a dôchodcov. V obciach, ako je naša, kde majú cestujúci možnosť využívať železničnú aj autobusovú dopravu, si väčšinou zvolia tú bezplatnú. Tak sa odľahčili autobusové spoje a časť cestujúcich sa presunula do vlakov. V rámci úspornosti Železnice SR urobili opatrenia aj na staniaciach – zrušili niektoré pracovné miesta – u nás zrušili miesto výpravcu, cestovné lístky si cestujúci môžu zakúpiť v pokladni len v určitých hodinách a v pracovných dňoch. V ostatných prípadoch si cestovné lístky zakupujú priamo vo vlaku. Ceny cestovného sa nemenili.

3.3.2 Autobusová doprava

Na prepravu osôb do okolitých obcí a miest slúžia autobusy. Cez našu obec prechádza dosť liniek, ale zastavujú len prímestské spoje, na diaľkové musíme nastupovať v Novákoch alebo v Prievidzi. Hustota spojov v našej obci smerom na Prievidzu aj na Partizánske je dostatočná do neskorých odpoľudňajších hodín, ale vo večerných hodinách, sa už preprava cestujúcich utlmuje, spoje na seba nenadväzujú a cestovanie je sťažené. Autobusy v dôsledku presunu značnej časti cestujúcich do vlakov už nie sú preplnené, čo niekedy vedie až k rušeniu liniek alebo spojov v okrajových obciach. Mnohí občania aj na cestu do zamestnania radšej používajú osobné autá, čo zahusťuje dopravu v ranných a hlavne v odpoľudňajších hodinách. Aj cez našu obec je premávka veľmi frekventovaná, niekedy je problém prechádzať na opačnú stranu, pretože len málo vodičov rešpektuje vyznačené priechody pre chodcov a dajú im prednosť. Najobťažnejšie sa prechádza starým ľudom s barlami alebo paličkami, ktorí chodia pomaly a nájdu sa aj vodiči, ktorí sú netrpezliví, až grobianski. Na jar sa vždy na cesty vyroja majitelia motocyklov, ktorí nielenže jazdia rýchlo, ale hlukom svojich výkonných strojov obťažujú obyvateľov bývajúcich okolo ciest.

V poslednej dobe sa v oblasti osobnej dopravy propagujú vozidlá s elektrickým pohonom, pretože šetria životné prostredie. V roku 2017 zriadili v ENO nabíjaciu stanicu

práve pre tieto elektromobily. Je už druhá pri ENO a stojí na parkovisku pri vstupe do závodu a verejne prístupná všetkým vodičom áut s týmto pohonom.

3.3.3 Cesty v obci

O komunikácie v obci sa starajú viacerí správcovia. Cesta I. triedy (Ul. 4. apríla) je štátna, aj správu a údržbu vykonávajú štátne inštitúcie. Cesta smerom do Kamenca pod Vtáčnikom patrí pod VÚC Trenčín podobne ako cesta na železničnú stanicu, údržbu vykonáva správca, teda Trenčiansky samosprávny kraj. Od železničnej stanice po vojenský útvar vedie účelová komunikácia vo vlastníctve štátu, ktorú spravuje Armáda SR. Ostatné cesty sú miestne komunikácie – cesty v uliciach a chodníky, ich údržbu a opravy robí aj financuje obec.

4 Výstavba obce

Možno najhmatateľnejšie výsledky práce obce a jej orgánov vidieť v oblasti výstavby, rekonštrukcie budov a starostlivosti o majetok. Keď sa pozrieme na rok 2017, veľké investičné akcie neboli naplánované ani sa nekonali, aktivita bola zameraná skôr na menšie úpravy alebo dokončovacie práce, dosť projektov sa nachádza v procese prípravy – vyhotovovanie dokumentácie, vybavovanie potrebných povolení, spracovanie a zverejnenie výzvy na realizáciu diela.

Aj tento rok pokračovali práce na postupnej rekonštrukcii domu kultúry. Kým spoločenskú sálu len vymaľovali, v januári sa radikálne zmenil vzhľad vstupných priestorov k nej. Nebol to len nový nábytok v bare a šatni, ale aj príjemný obklad stien, pohodlné kreslá, nové osvetlenie celého vestibulu aj dvere do veľkej sály – to všetko udrie hneď do očí každého návštevníka. Oku skryté zostali práce na odstraňovaní závady pri odvádzaní odpadovej vody z domu kultúry. Ako posledné na rekonštrukciu sociálnych zariadení v dome kultúry zostali tie, ktoré prislúchajú k priestorom miestnej knižnice a doteraz boli v pôvodnom stave. Dočkali sa modernizácie na sklonku roku 2017. Ďalšie práce čakajú dom kultúry ešte aj v nasledujúcom roku, ale už nie sú takého nevyhnutného charakteru, ktorý by mal neodkladný účinok.

Pokračovali aj práce v ďalších budovách v majetku obce – materská škola získala nové oplatenie a úpravu školského dvora priliehajúceho k budove získanej prestavbou bývalých jaslí, obec pomohla aj pri plnení úloh projektu na výstavbu altánku pre výučbu v prírode a napokon sa zrekonštruovala jedna trieda v pôvodnej budove MŠ.

Na Ulici domovina obec prenajíma svoje priestory na predajňu potravín. Pretože budova bola značne schátraná, obec musela nájsť finančné prostriedky na jej opravu – zateplenie, hydroizolácia, nové farebné omietky, odkvapové žľaby a zvody. Omietky takisto opravovali vo vnútorných priestoroch kúrie priliehajúcej ku kaštieliu.

Základná škola, presnejšie školská jedáleň, dostala nový vzhľad v kuchynskej časti, do ktorej pribudli i technické vymoženosti a nové kuchynské prístroje, takže teraz disponujú moderným a energeticky úspornejším vybavením.

Zmenou prešla aj budova obecného úradu, v ktorej vymenili na 1. poschodí zničené podlahy a starý, rokmi opotrebovaný nábytok v niektorých kanceláriách úradu. Ďalšie práce, ktoré vykonávali objednané firmy alebo pracovníci obce, boli menšieho charakteru a zaraďujeme ich medzi bežnú údržbu – schody na tržnici, údržba budovy zdravotného strediska, vybetónované plochy pod kontajnery, výrub a ošetrovanie drevín na verejných

priestranstvách – parky, školy, cintoríny, udržiavanie a výsadba parkových plôch, kvetinová výzdoba pred kaštieľom, domom kultúry, obecným úradom a v okolí tržnice, v zime udržiavanie priechodnosti komunikácií. Napokon, zbežný pohľad návštevníkov či domácich veľa napovie o záujme vedenia obce a jej pracovníkov o vzhľad prostredia, v ktorom žijeme. Naozaj na ňom vidieť starostlivú ruku dobrého hospodára.

5 Sociálne pomery

Väčšina zmien v sociálnej oblasti nadväzuje na rozhodnutia štátnych orgánov, ale sú aj také, o ktorých rozhoduje obec a jej zastupiteľstvo. Aj naši občania využívajú rôzne sociálne výhody či pomoc pri riešení osobných aj rodinných ťažkostí. Občan sa v nich môže obrátiť na obec, resp. jej komisiu pre sociálne veci a bytovú politiku alebo na sociálny odbor v Novákoch, prípadne na celoštátne orgány pri Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodinnej politiky SR. Informácie sú verejne prístupné aj v oznamovacích prostriedkoch a na internete.

Starostlivosť štátu a samosprávy možno rozdeliť do niekoľkých oblastí: starostlivosť o rodiny s deťmi, politika zamestnanosti obyvateľstva, starostlivosť o ľudí vyžadujúcich zvýšenú zdravotnú starostlivosť a rozsiahlou oblasťou je riešenie postavenia ľudí v poproduktívnom veku – dôchodcov.

Pracujúci v rôznych zamestnaniach, odboroch, u rôznych zamestnávateľov sú chránení Zákonníkom práce. Pre rok 2017 bola stanovená minimálna mzda vo výške 435 eur. Zamestnanci, ktorí pracujú v nepretržitej prevádzke, majú nárok na preplatenie príplatkov za nočné zmeny, za prácu v nedeľu a vo sviatok. Tým, že v súčasnej dobe je práce dostatok, zlepšilo sa aj platové ohodnotenie pracovníkov a zvýšili sa aj sociálne istoty obyvateľstva. Zmeny sa týkajú aj dávok, ktoré sa odvíjajú od výšky mzdy.

Systém rôznych dávok myslí aj na najzraniteľnejšiu skupinu obyvateľstva – mladé rodiny s deťmi či nízkopříjmové vrstvy. Najčastejšie dávky poberajú z rôznych zdrojov – Sociálna poisťovňa vypláca dôchodky, dávky v nezamestnanosti, materské dávky a dávky v nemoci. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vypláca príspevok pri narodení dieťaťa vo výške 829,86 eur pri prvom až treťom dieťati, prídavky na dieťa 23,52 eur mesačne, rodičovský príspevok 203,20 eur. Ďalej vypláca príspevky pre ťažko postihnuté osoby napríklad na nákup kompenzačných pomôcok alebo aj na podporu zamestnávania týchto ľudí.

Veľkú pozornosť venuje štát seniorom a ich životnej úrovni. V tomto roku rozhodli o úprave výšky dôchodku tzv. starodôchodcom, teda tým, ktorí odchádzali do dôchodku pred rokom 2004 a mali vyšší priemerný plat ako bol stanovený limit. Pre uľahčenie života dôchodcov, najmä tých s nízkymi dôchodkami, štát ponúka niekoľko zliav, poplatkov a možností. Majú možnosť raz za rok získať účelovú dotáciu 50 eur na rekreáciu v niektorom rekreačnom zariadení, bezplatné cestovanie vo vlakoch, zníženie koncesionárskych poplatkov, zľavu pri obstaraní zdravotníckych pomôcok, poskytovanie opatrovateľskej služby, príspevok na stravu v prípade hmotnej núdze, vianočný príspevok doplatok za lieky. Dôchodcovia, ktorí ešte pracujú a ich príjem nie je vyšší ako nezdaniteľné minimum, nemusia platiť daň zo mzdy, to isté opatrenie sa týka aj študentov.

5.1 Zdravotníctvo

V starostlivosti o zdravie obyvateľstva nedošlo v roku 2017 k podstatným zmenám čo sa týka počtu lekárov v obvode. Väčší problém je v dostupnosti vyšetrení u odborných

lekárov – sú alebo dosť vzdialení od miesta bydliska pacientov, alebo neprijímajú nových z dôvodu plného stavu kmeňových pacientov. Sťažuje to prístup k ošetrovaniu najmä starším, prípadne imobilným pacientom, ktorí potom využívajú služby dopravy sanitkou, niektorí aj taxíkom.

5.2 Sociálne služby

Riešenie sociálnych problémov občanov má v kompetencii aj obec, menovite jej komisia pre sociálne veci a bytovú politiku. Obec prostredníctvom nej poskytuje rôzne druhy peňažnej výpomoci jednorazového charakteru jednotlivcom aj rodinám, napríklad pri narodení dieťaťa, pri nečakaných udalostiach v rodine, prispieva dôchodcom na stravovanie vo vybraných zariadeniach v obci, v niektorých prípadoch aj s dovozom obedov do domácností, jednotlivcom odkázaným na pomoc iných zabezpečujú opatrovateľskú službu, pri nízkych príjmoch vypomáha jednorazovým príspevkom na zakúpenie nevyhnutných potrieb na prežitie.

5.3 Obyvatelia

V pohybe obyvateľstva prichádza každý rok k určitým, nie významným zmenám. Za rok 2017 sa prihlásilo k trvalému pobytu 58 občanov, za ten istý čas sa odhlásilo 27 ľudí. Novými občanmi sa stali aj novorodenci, ktorých v obci pribudlo 20. Na druhej strane sme sa rozlúčili so 16 obyvateľmi, z toho šesť bolo z domova dôchodcov. Najmladší z nich mal len deväť rokov, trpel na ochorenie srdca. Najstaršia zomrelá mala 94 rokov. K 31. decembru 2017 mali Zemianske Kostolany 1777 obyvateľov.

6 Kultúra

Dlhý je vždy výpočet aktivít, ktoré robia všetky kultúrne aj spoločenské ustanovizne v oblasti kultúrneho vyžitia našich občanov. Hlavnou silou diania je dom kultúry a jeho pracovníci, obecné zastupiteľstvo, konkrétne komisia pre vzdelanie, kultúru a šport, vedenie obce aj niektoré spoločenské organizácie. Každý mesiac, možno s výnimkou letného obdobia, sa konajú zaujímavé akcie na viacerých miestach. Pre oživenie pamäti poslúži chronologický prehľad tých najzaujímavejších a takých, ktoré získali v roku 2017 povest' veľmi vydarených.

6.1 Kultúrne podujatia

Január

Nový rok 2017 sme začali 6. januára v rímsko-katolíckom kostole, kde sa konal novoročný koncert. Organizovala ho komisia pre kultúru, vzdelanie a šport spolu s rímsko-katolíckym farským úradom. Ako hostia sa zúčastnili – starostka obce Ing. Jana Školíková, kňaz rímsko-katolíckeho farského úradu Mgr. Marián Holbay, kaplán evanjelickej farnosti a.v. Mgr. Michal Tekely, evanjelická farárka z Prievidze Mgr. Blanka Kostelná. Koncert uvádzala predsedníčka komisie pre kultúru pri OZ PaedDr. Ivana Plachá. Organizátorov aj účinkujúcich potešil pohľad na plný kostol divákov, ktorí si prišli vypočuť vianočné koledy a vinše v podaní miestnych súborov:

- FS Domovina – predniesli vianočné piesne a vinše k Novému roku,
- spevácka skupina dievčat z rímsko-katolíckeho kostola zaspievala vianočné piesne v doprovode gitary,
- ženská spevácka skupina Borinka spievala vianočné piesne a koledy,
- ženská skupina ZPOZ s hudobníkom Liborom Plevkom interpretovala vianočné piesne z iných krajín,
- mužská spevácka skupina Borinka predniesla koledy,
- zbor pri evanjelickom kostole predviedol skladby sakrálneho charakteru,
- ženský zbor s hudobníkom Marekom Bobokom z domáceho, rímsko-katolíckeho kostola, urobil bodku za novoročným koncertom.

Po programe starostka obce Ing. Školíková predniesla novoročný príhovor so želaním pre celú obec a jej obyvateľov do roku 2017. Pretože vonku bolo pekné, ale mrazivé počasie so snehom, aj to dopĺňalo túto trojkraťovú a novoročnú idylku, ktorú účastníci využili na vzájomné želania so svojimi priateľmi a známymi do nového roku 2017 a zohriali sa teplým čajom a vareným vínom, ktoré ponúkali členky komisie pre vzdelanie, kultúru a šport pri OZ.

K tradičným januárovým podujatiam, na ktoré sa tešia najmä milovníci zábavy a tanca, patrí plesová aktivita obce aj ďalších subjektov. 21. januára 2017 sa konal XXI. ročník tradičného Reprezentačného plesu obce Zemianske Kostolany v DK SNP. Bohatý program plesu otvorila Súkromná základná umelecká škola (SZUŠ) XOANA z Prievidze spolu so spevákom Jozefom Pavlusíkom. Slávnostný prípitok predniesla ako každý rok starostka obce Ing. Jana Školíková, hostia sa mohli pokochať aj návrhmi oblečenia od našej mladej spoluobčianky, začínajúcej módnej návrhárky Veroniky Kopálovej, ktorá predviedla svoju kolekciu šiat z pohľadu mladých dievčat. Ich autorka sa môže pyšiť víťazstvom na Bratislavských módných dňoch 2016 v kategórii Nové tváre módnej scény, kde za odmenu získala účasť na prezentácii svojej tvorby v New Yorku. Do tanca vyhrávala známa a obľúbená kapela Kašubovci.

Február

Vo februári vrcholilo obdobie plesov a zábav tradičnými fašiangovými radovánkami. V piatok 24. februára 2017 fašiangovníci navštívili školy, úrady, výrobné podniky a obchodné jednotky, aby medzi ich osadenstvo priniesli fašiangové tradície, zábavu a veselosť. Na druhý deň, v sobotu 25. februára, pokračovali návštevami domácností v obci – v rodinách, domoch, bytoch spievali a tancovali s ich obyvateľmi. V DK SNP zatiaľ členovia komisie pre kultúru pripravovali ako každý rok zabíjačkové špeciality – mäso v zemi, pečené klobásy a jaternice, zabíjačkovú kašu, kapustu. Ženy z klubu dôchodcov zatiaľ nasmažili šišky a fánky pre odpoľudňajších návštevníkov. O predaj fašiangových výrobkov bol veľký záujem aj medzi obyvateľmi, ktorí si ich chodili nakupovať odpoľudnia aj na domácu konzumáciu.

Odpoludnia sa fašiangovníci presunuli do DK SNP, kde večer začala fašiangová veselica vystúpením FS Domovina s fašiangovými piesňami a tancami. O zábavu sa počas celého večera postarali fašiangovníci, ktorí o polnoci pochovali basu, ale tancovali ďalej s duom Mirka a Ondrej, ktorých diváci poznajú z televíznej stanice TV Šláger.

Apríl

Aprílové akcie sa preniesli až na koniec mesiaca, Dňa 29. apríla 2017 sa konala Krajská prehliadka folklórnych súborov, zúčastnili sa jej aj deti z DFS Domovinka s pásmom Škola a získali zaň Zlaté pásmo. Postup do celoštátneho kola si vybojoval DFS Kornička z Trenčína.

30. apríla, v nedeľu odpoľudnia, sa o 15. hodine na miestnej tržnici zišli obyvatelia obce, aby sledovali, ako sa príslušníci Dobrovoľného hasičského zboru popasujú s vysokým stromom, ktorý ozdobili deti z DFS Domovinka a FS Domovina. Potom sa na koči odviezli na tržnicu, kam hasiči priniesli aj máj a pred očami početných divákov vysoký strom postavili, za čo si vyslúžili nadšený potlesk. V programe vystúpili s piesňami a tancami deti a mládež zo súborov DFS Domovinka a FS Domovina. Počas celého odpoľudnia prítomných zabávala ľudová hudba Beňári z Čerenian. Občerstvenie podávali ženy z JDS Zemianske Kostol'any a komisia kultúry pri OZ.

Máj

V piatok 12. mája odpoľudnia prijímali uznanie ženy a matky z príležitosti tohtoročného Dňa matiek. Organizátori – pracovníci DK SNP a vedenie obce – pozvali všetky matky do domu kultúry, aby sa im pekným slovom starostky obce a vystúpeniami účinkujúcich poďakovali za ich prácu v prospech rodiny, obce aj celej spoločnosti. V programe účinkovali deti z DFS Domovina, deti zo ZŠ a MŠ Zemianske Kostol'any, deti zo SZUŠ XOANA a mužská spevácka skupina Borinka z JDS Zemianske Kostol'any.

Dňa 28. mája 2017 pozvali na svoje záverečné vystúpenie všetkých skupín, ktoré navštevovali hodiny tanečného odboru SZUŠ XOANA v našom dome kultúry počas výučbového roka 2016/17. Pred svojimi priateľmi, spolužiakmi aj rodičmi predviedli program v pekných kostýmoch a s nápaditou choreografiou.

Jún

Všetky deti sa vždy tešia a s nadšením očakávajú, čo im dospelí pripraví na ich sviatok - Medzinárodný deň detí. Je už milou tradíciou, že organizátori osláv im pripraví pestré všeličo, naposledy mali MDD v kaštieli, teraz ich potešila Banana Mimoň show. Predstavenie s obľúbenými postavkami mimoňov sa pozreli 1. júna v dome kultúry.

Na druhý deň, 2. júna 2017 sa mohli potešiť z pesničkového predstavenia v dome kultúry pod názvom Víla Ella.

August

I keď letné mesiace bývajú na obecné a kultúrne podujatia skôr menej naplnené, 5. augusta sa na nádvorí kaštiel'a konala letná zábava s ohňovou show vo večerných hodinách. Teplý večer aj noc pritiahol na nádvorie kaštiel'a dosť zabávajúcich sa ľudí, pretože išlo o vychutnanie si nevšednej atmosféry letnej zábavy v nezvyčajnom, atraktívnom prostredí. Organizátori – obec a jej zamestnanci z domu kultúry – pripravili pekné podujatie, ktoré určite osviežilo letné obdobie.

Október

V dňoch 20. – 21. októbra 2017 sa ako každý rok konalo veľké stretnutie dôchodcovských organizácií pod názvom Jeseň je dar. V oboch dňoch vystupovali so svojim programom seniorské organizácie, po ukončení programu každý deň nasledovalo spoločenské posedenie, ktoré pripravila domáca organizácia JDS.

V piatok 20. októbra 2017 vystúpili organizácie seniorských zoskupení z obcí:

1. Zemianske Kostol'any – Veselé babky
2. Rudnianska Lehota – Ideme na zelinky
3. Lehota pod Vtáčnikom, horná časť – S poéziou v klube
4. Dolné Vestenice – Spomienka na evergreeny
5. Oslany – Domovina moja
6. Lehota pod Vtáčnikom, horná časť – Na lehockých lúkach

7. Pravenec, kolónia – Ľudové piesne
8. Veľká Lehôtka – Keď sme išli koscom s frušítkom
9. Nitrianske Pravno – Ľudové piesne
10. Kocurany – Varila som, varila
11. Horné Vestenice – Ľudové piesne
12. Pravenec, spevácka skupina Vrbinka – Pár piesní na dobrú náladu
13. Bojnice – Mladneme piesňou
14. Nedožery – Brezany – Naša kapela
15. Kľačno – Pesničky z babičkinho pamätníka
16. Malá Lehôtka – Piesne z obce
17. Nitrica – Lektorka

V sobotu 21. októbra 2017 sa so svojím pripraveným programom predstavili:

1. Tužina – Zmes slovenských a nemeckých piesní
2. Prievidza, dramaticko – spevácka skupina Lúč – Vážne, ale aj veselo
3. Opatovce nad Nitrou – Piesne z mladosti a z obce
4. Kostolná Ves – Ľudové piesne
5. Diviacka Nová Ves – scénka Susedia
6. Podhradie – Fašiangy, Turíce
7. Poruba – Naše obľúbené piesne
8. ZO SZZP č. 1 Prievidza, spevácka skupina Rozlet – Ľudové piesne
9. Čereňany – Piesne
10. Bystričany – Aj takto sa kedysi žilo
11. Hradec – Piesne pre veselú náladu
12. SZZP Prievidza, spevácka skupina Radosť – Spievajte s nami
13. Malinová – Nech žije 1. máj
14. Banícky spevokol Kahanec – Piesne
15. Prievidza – Necpaly – Ľudové piesne

Podujatie organizovalo Regionálne kultúrne centrum (RKC) v Prievidzi, ZO JDS Zemianske Kostol'any a obec Zemianske Kostol'any. Konalo sa pod záštitou predsedu TSK Jaroslava Bašku, ktorý sa ho osobne zúčastnil, takisto osobnou účasťou ho podporil podpredseda TSK Richard Takáč, poslanci zastupiteľstva TSK Ján Cipov, František Tám, Jozef Stopka, predseda ZMOS hornej Nitry Vojtech Čičmanec, ako aj starostovia obcí zo zúčastnených seniorských združení. Každý účinkujúci kolektív dostal Pamätný list za účasť na prehliadke, ktorý odovzdávali riaditeľka RKC Ľudmila Húsková a starostka obce Zemianske Kostol'any Jana Školíková. Programom sprevádzali Peter Kršiak a Ivana Plachá.

December

Mesiac december býva ovplyvnený blížiacimi sa Vianocami, tak aj aktivity v tomto mesiaci majú už sviatočný nádych. 3. decembra 2017 sa otvorila brána na nádvorie kaštieľa, kde návštevníkov privítali trhovci s rôznymi predmetmi a jedlami a sladkosťami. Tento rok sa Malé vianočné trhy odohrávali nie na tržnici, ale v priestoroch kaštieľa – na nádvorí, ale aj v miestnostiach kaštieľa. Návštevníci našli v nich výstavku predmetov na výzdobu vianočného stromčeka v minulosti, námety pre úpravu sviatočného vianočného stola, vianočné pohľadnice. Na nádvorí privítal všetkých návštevníkov vyzdobený a vysvietený vianočný stromček, miestnosti sa skveli krásnou výzdobou, v miestnosti múzea, kde sú vystavené predmety ľudovej tvorby, visel z povaly stromček ozdobený ovocím a papierovými ozdobami.

Predajcovia boli rozmiestnení vo vnútorných priestoroch kaštieľa – rôzne ozdobné predmety s vianočnou tematikou predávali ZŠ, MŠ, hnutie Lastovička, ale aj jednotlivci sa

postavili za predajné pulty a stoly s vianočnými ozdobami, perníkmi, remeselníckymi výrobkami z dreva, našli sme tam miniatúrne ozdôbky, vianočné oplátky a trubičky, zákusky. Na nádvorí sa predávalo občerstvenie – koláče, pečené mäso a klobásky, varené víno, punč, deti dostávali čaj.

Zúčastnené deti netrpezlivo očakávali príchod Mikuláša a čerta na nádvorie, aby mu deti z DFS Domovinka zaspievali a zarecitovali, za čo on obdaroval všetky deti sladkosťami. Potom spolu prešli do výstavnej sály, kde si pozreli divadelné predstavenie O snehuliakovej mrkve. Celý večer panovala veselá nálada, postretali sa priatelia a známi a zaplnili nielen nádvorie, ale aj všetky miestnosti kaštieľa. Ukázalo sa, že presun vianočných trhov bol vydarený pokus, ako znova prilákať našich občanov do spoločnosti ostatných, aby si vychutnávali približujúce sa Vianoce s ich neopakovateľnou atmosférou. Koniec roka 2016 a príchod Nového roka 2017 oslávili na tradičnom posedení s názvom Batôžkový Silvester, v družnej a veselej zábave a polnočným ohňostrojom privítali prvý deň nového roka 2017.

6.2 Miestna knižnica

V budove domu kultúry sa nachádza funkčná knižnica, ktorá sa každý rok zveľaďuje novými titulmi, v súčasnosti obsahuje vyše 7-tisíc zväzkov. Knižnica bola obohatená nielen o nové tituly, ale aj o novú čítareň vedľa knižnice, ktorá je veľmi príjemne zariadená a slúži aj na iné účely. Osvedčila sa aj knižná búdka – projekt Ďakujem, sused počíta s možnosťou, že ľudia majú v domácnostiach knihy, ktoré môžu ponúknuť na čítanie aj ďalším občanom, ktorí majú záujem o čítanie. Po prečítaní knihy ju vrátia a môžu si vybrať ďalšiu. Búdka je umiestnená v parku pred kaštieľom a vyhotovili, upravili a osadili ju dobrovoľní aktivisti z obce.

Do knižnej búdky prispela aj autorka detských kníh Danuša Dragulová – Faktorová, ktorá prišla na besedu s najmladšími deťmi z 1. - 4. ročníka ZŠ a staršími deťmi z MŠ 9. júna 2017. Besedy so spisovateľmi organizuje dom kultúry a vedúca miestnej knižnice.

7 Cirkevný život

K 1. januáru 2017 sa zmenil názov bývalého eRka – Hnutia kresťanských spoločenstiev detí, ktoré po novom budeme poznať podľa názvu Lastovička. Okrem mnohých ďalších aktivít v práci s deťmi a mládežou zorganizovali 3. novembra 2017 lampiónový sprievod Martinské svetlo dobra, pomoci a vďačnosti.

Dňa 28. mája 2017 sa vo vyzdobenom rímsko-katolíckom kostole konalo prvé sväté prijímanie pre 12 detí z našej farnosti, ktoré v prítomnosti svojich rodičov zažili svoj slávnostný deň.

Evanjelická cirkev a. v. oslavovala 500 rokov reformácie, celý rok 2017 sa niesol v cirkevnom živote v duchu tohto výročia.

8 Školstvo

8.1 Materská škola

Bežný chod školského zariadenia sa už viac-menej ustálil v nových aj starých priestoroch školských budov, ktoré sa tiež postupne vynovujú. Pozornosť zriaďovateľa, teda obce, aj vedenia a zamestnancov školy sa sústreďuje na úpravu vonkajšieho vzhľadu okolia budovy MŠ. Aj samotní pracovníci sa osobne aktívne zapájajú do vyhľadávania zdrojov na financovanie prác. Za rok 2017 zaujme niekoľko aktivít hodných pozornosti aj pochvaly. Z hľadiska výchovy aj vyučovania sa škola riadi Školským vzdelávacím programom a vlastnými vnútornými pravidlami. Zriaďovateľom školy je obec, všetci pracovníci sú jej zamestnancami, pretože škola nemá právnu subjektivitu. Po rozšírení priestorov o ďalšiu budovu v roku 2013 sa už deti netiesnia v bývalých triedach po celé dni, ale využívajú všetky miestnosti slúžiace rôznemu účelu. Každý deň majú deti stanovený pevný a zaužívaný režim, kde sa striedajú zložky náučné, športové zábavné. Okrem priestorov MŠ využívajú možnosť vychádzok do bližšieho okolia školy, ale organizujú aj exkurzie a výlety. Pracovníčky materskej školy vypracovali niekoľko projektov nasmerovaných na rôzne úseky práce s deťmi. Cez plnenie úloh týchto projektov sa dostávajú k závažným témam každodenného života – na posilnenie dopravného uvedomenia, poznávanie prírody alebo základov zdravotníckych zásad.

Školský rok 2017/18 začal v septembri so zvýšeným počtom tried na štyri, čo umožnilo prijať aj zvýšený počet detí až na číslo 53. Stará sa o ne 7 pedagogických a 5 prevádzkových pracovníčok. Riaditeľkou materskej školy je Ľubica Pastieriková.

Z konkrétnych akcií roku 2017 nás zaujme účasť detí na septembrovom Behu SNP, do ktorého sa zapájajú najlepší bežci zo škôlky. Deti absolvovali plavecký výcvik v Chalmovej, pripravili pre ne niekoľko besied – so spisovateľkou Luciou Benkovou, ktorá im priniesla predstaviť svoju knižku pre deti, dentálna hygienička Martina Školnová porozprávala daťom o čistení zúbkov a zúčastnili sa aj súťaže Mladý zdravotník.

V mesiaci októbri 2017 realizovali projekt Nadačného fondu Slovenských elektrární Nadácii Pontis, z ktorej získali finančné prostriedky na výstavbu altánku v areáli MŠ. V tejto aktivite pokračovali výsadbou zelene a poznávaním rastlín a stromov v rovnej časti areálu.

Deti veľmi potešila návšteva Richarda Čanadyho, známeho pod menom Zahrajko z televízneho Spievankova, ktorý sa im venoval pred Vianocami. Veľmi dobrú spoluprácu má materská škola so ZO JDS Zemianske Kostolany. Vzájomne sa navštevujú – deti boli predviesť svoj vianočný program na vianočnom posedení dôchodcov v dome kultúry, a naopak, vždy pred Veľkou nocou, teda aj v tomto roku, chodia dôchodcovia do materskej školy a učia deti maľovať vajíčka a pliesť korbáče.

8.2 Základná škola

Rok 2017 v živote škôl začal 2. polrokom školského roku 2016/2017. Aj tento polrok má svoje špecifiká – práca v triedach a na jednotlivých predmetoch je už zabehnutá, žiaci sa pripravujú a absolvujú rôzne školské olympiády a ďalšie súťaže, organizujú sa výlety a exkurzie, prebieha prijímacie konanie žiakov 9. triedy na stredné školy. Počty žiakov a zamestnancov sa menia vždy v septembri, kedy sa definitívne uzatvárajú počty v triedach,

v škole, na predmetoch, na záujmových krúžkoch, v školskom klube detí, v školskej stravovni.

V septembri 2017 sa otvorilo všetkých 9 tried základnej školy, no počet žiakov v nich bol len 109, pedagogických pracovníkov nastúpilo 15, z toho dvaja pracujú externe, a 7 prevádzkových a administratívnych zamestnancov. Organizáciu školského roka trochu narušila chrípková epidémia, ktorá zatvárala školy, našu nevynímajúc. Riaditeľ školy Mgr. Oliver Smida pre vysoké percento chorých žiakov vyhlásil na dva dni tesne pred vianočnými prázdninami riaditeľské voľno, aby sa choroba viac nešírila.

Zaujímavé podujatia a aktivity má škola rozplánované na celý školský rok. Majú náučný charakter, napríklad Medzinárodný deň bez tabaku, Svetový deň vody, Svetový deň Zeme, Svetový deň bez internetu, Svetový deň mlieka, Mobilné planetárium, Mesiac úcty k starším, Týždeň zdravej výživy, Deň čaju – na všetky tieto názvy sa viažu rôzne zaujímavé akcie v triedach, v škole, v školskom klube. V rámci spestrenia vyučovacích hodín niektoré z nich odučia na rôznych miestach mimo školy – navštívili Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, múzeum v kaštieli v Zemianskych Kostol'anoch, alebo používajú aj iné formy čerpania vedomostí, napríklad na výchovných koncertoch v dome kultúry alebo aj v škole.

Iné aktivity mali zábavný charakter – návštevy divadiel, exkurzie a výlety, besedy so zaujímavými ľuďmi, tvorivé dielne s výrobou tekvicových masiek a výrobou vianočných ozdôb na vianočné trhy v obci, stavenie mája a udržiavanie iných tradícií. Mnoho pozornosti v práci so žiakmi venujú športovej činnosti – pripravujú žiakov a zúčastňujú sa s nimi súťaží organizovaných inými školami alebo športovými a školskými organizátormi, ale aj sami zorganizovali stolnotenisový turnaj, podieľali sa na organizácii Behu SNP v obci, organizujú športové podujatia v mimovyučovacom čase a turnaje medzi triedami.

Napriek skutočnosti, že školu navštevuje menší počet žiakov, dostáva sa im vo všetkých predmetoch náležitá pozornosť a starostlivosť ako vo väčších školách. No pri nižších počtoch žiakov sa málokedy vyskytne naozaj výnimočný talent, aby sa presadil aj vo vyšších kolách súťaží. I keď obsadzovali vedomostné, umelecké aj športové súťaže, nezískali mimoriadne umiestnenie. Zorganizovali školské kolá s postupom na okresné kolo v technickej olympiáde, v matematických súťažiach, informatike, geografickej olympiáde, olympiáde zo slovenského jazyka. Dost' žiakov sa venovali športovým disciplinám a pretekali nielen na vlastnej škole, ale aj u iných organizátorov, niektorí sa zapojili do súťaží v prednese poézie a prózy alebo vo výtvarných súťažiach.

9 Šport

Každý rok a v každej menšej či väčšej obci možno konštatovať, že šport rovná sa futbal. Je to asi tým, že chlapci, ale v poslednej dobe aj dievčatá, už v mladom veku a v každej voľnej chvíli majú poruke najdostupnejšie športoviská – lúku, ihrisko, ulicu – aj finančne nenáročnú výbavu – tepláky, trenírky, tenisky, loptu. Asi preto je futbal na celom svete taký populárny a rozšírený. Nie je to inak ani v našej obci, tiež víťazí spomedzi ostatných športov, pretože sa mu venuje veľa ľudí – rekreačne aj súťažne.

Futbalové úspechy aj neúspechy sú vec vrtkavá a nestála, závisia od mnohých okolností. Nie vždy má človek náladu, kondíciu a chuť preháňať sa po trávniku. Napriek tomu výsledky napovedajú, že výkonnosť našich mužstiev má asi vzostupný trend. V tabuľkách môžeme sledovať dosiahnuté umiestnenie u družstva mužov, dorastencov, žiakov aj prípravky.

Muži hrajú v V. lige, v sezóne 2016/17 sa im darilo striedavo, čoho výsledkom bolo 11. miesto v tabuľke spomedzi 16 mužstiev. Získali 35 bodov, z 30 zápasov 10 vyhrali, v piatich remizovali a 15 prehrali, skončili so skóre 41 : 67. Jesenná časť ročníka 2017/18 bola priaznivejšia, keď sa ocitli na 3. priečke. Z 15 zápasov vyhrali 10, jeden remizovali a 4 prehrali, získali z nich 31 bodov.

V novom ročníku sa čiastočne obmenilo zloženie mužstva, zmenil sa aj tréner, ktorým sa stal Igor Slezák. S dobrými výsledkami prišla aj väčšia chuť na víťazstvá, začali im veriť aj priaznivci, obnovila sa dôvera v silu mužstva.

Dorastenci v sezóne 2016/17 hrali v I. triede, ktorú po vydarenej sezóne opúšťajú postupujú v ďalšom ročníku do Majstrovstva oblastí. I. triedu ukončili s bilanciou: zo 16 zápasov 15 vyhrali, jeden remizovali, prehru nezaznamenali. Dosiahli skóre 131 : 14 a získali 46 bodov. V jesennej časti nového ročníka sa znova aj vo vyššej súťaži ocitli na 1. mieste, keď z 12 zápasov 10 vyhrali, v jednom remizovali a utrpeli jednu prehru. Dosiahnuté skóre 73 : 14, súčet bodov 31. To je naozaj krásny úspech, chlapci hrajú s nasadením, ale aj s nadšením, ich výsledky sú hodné obdivu. Trénuje ich Martin Rendek.

Žiacke družstvo nerobí svojim priaznivcom takú radosť, ako obe staršie kategórie. Hrajú v III. triede Juh, kde svorne v oboch častiach súťaže obsadili posledné, 9. miesto v tabuľke. V sezóne 2016/17 zo 16 zápasov vyhrali dva a štrnásť prehrali so skóre 14 : 155 a ziskom 6 bodov, na jeseň 2017/18 hrali 8 zápasov, utrpeli 8 prehler, skončili so skóre 7 : 91 a v tabuľke boli bez bodu. Žiacke družstvo trénoval Tomáš Mokoš.

Najmenší chlapci hrajú v skupine prípraviek, majú aj svoju súťaž – skupina s označením MIX C, resp. Prípravka C. V sezóne 2016/17 sa spomedzi siedmich kolektívov umiestnili na 4. mieste. Hrali 12 zápasov, vyhrali 6 a 6 prehrali, celkové skóre zaznamenali 54 : 72 a získali 18 bodov. Jesenná časť súťaže skončila pre naše deti podobne, z ôsmich družstiev obsadili 5. miesto, keď jeden zápas vyhrali, jeden remizovali a 5 prehrali. Skóre činí 29 : 65, získali 4 body. Chlapcov trénujú Ján Hulíny a Jozef Záhon.

Po skončení sezóny TJ Slovan urobil ako každý rok záverečné vyhodnotenie účinkovania všetkých futbalových mužstiev v práve skončenom ročníku. Po ukončení jesenného kola ročníka 2017/18 pozvalo vedenie klubu nielen hráčov, ale aj rodičov chlapcov, trénerov a priaznivcov na vyhodnotenie do domu kultúry. Stretnutie sa konalo 25. novembra 2017, na ňom okrem vyhodnotenia účinkovania všetkých kolektívov v súťažiach ocenili a odmenili najlepších jednotlivcov a poďakovali im za reprezentáciu obce a športové výkony počas roka 2017. Stretnutie potom pokračovalo Katarínskou zábavou aj pre širokú verejnosť.

Z individuálnych športovcov sledujeme úspechy nášho mladého spoluobčana Tomáša Benku, ktorý preteká v behu za klub Achilles Handlová a patrí medzi popredných pretekárov v hodnotení bežeckej ligy na hornej Nitre.

10 Počasie

Už sme si zvykli na nestále počasie, keď sa nemožno spoliehať na nejaké roky zaužívané zvyklosti a pranostiky. Aj najstarších ľudí dne dokážu výstelky počasia poriadne prekvapiť a zažívajú tom čo nikdy doteraz. Nevedno, či je na vine človek, či príroda, ale katastrofa prichádza obyčajne nečakane a ničivo. Zažívame mierne zimy, tropické letá, strácajú sa prechodné jarné a jesenné obdobia, máme dlhé týždne sucho a na druhej strane záplavy, ktoré zničia všetko, čo človek vytvoril a nahonobil. Odborníci dávno varovali pred zlým gazdovaním a zásahmi do ekosystému, pred nekontrolovaným rúbaním lesov, ktoré nie

sú schopné zadržať vodné zrážky, chyby sa narobili aj vo vodnom hospodárstve, ale aj v používaní cennej základnej tekutiny – vody. Nie sú to zásahy jednotlivca, prírodu ničia všetci – od odborníkov, podnikateľov, politikov, obyvateľov všetkých štátov. Výsledkom sú katastrofy vždy v iných častiach Zeme. Raz sú to požiare, ktoré zapríčiňuje a roznáša sucho a vietor a hasiči márne s nimi bojujú, inde v tom istom čase zachraňujú ľudí pred vodou, ktorá berie a ničí všetko, čo jej príde do cesty, izoluje celé oblasti, zanecháva veľké hospodárske škody.

Aký bol vývoj počasia v roku 2017?

Január priniesol hneď od prvých dní studené a mrazivé počasie. 2. januára začal padať sneh, až zasypal krajinu súvislou snehovou prikrývkou v hrúbke asi 10 cm, čo je na naše súčasné pomery príjemné a vítané prekvapenie. Priniesol troška práce okolo domov a viac práce na cestách a chodníkoch, ale aj pocit, že aj ku nám konečne prišla tá typická zima, so snehom a zimou, na akú sme boli zvyknutí. Klesli aj denné a nočné teploty, napríklad 7. januára klesol stĺpec teplomera v noci a ráno na -20°C , cez deň na -10°C , no bolo slnečno, bez vetra – zažívali sme príjemnú, i keď mrazivú zimu. V polovici mesiaca však už prišlo pozvoľné otepľovanie, denná teplota sa udržiavala okolo nuly, bolo slnečno a príjemne, v noci okolo -7°C . Sneh vydržal až do konca mesiaca v dostatočnom množstve, mínusové teploty udržiavali chladný a mrazivý január – nočné teploty klesali ku koncu mesiaca do -15°C , denné do -10°C . Príjemné zimné dni boli ešte aj na konci januára, ale začiatkom februára prišlo oteplenie, sneh sa roztopil hlavne na miestach, kde svietilo slnko. Teploty vystupujú málo nad nulu aj v noci, denné okolo $+5^{\circ}\text{C}$.

V marci prišla jar. Spočiatku veľmi pomaly, nočné teploty stále klesajú k nule aj pod nulu, denné sa udržiavajú okolo 10°C , málokedy vystúpia na 12°C . Ku koncu mesiaca slniečko začína zahrievať a teplomer ukazuje cez deň $15 - 16^{\circ}\text{C}$. Pod vplyvom značného zvýšenia denných teplôt až na $20 - 21^{\circ}\text{C}$ na začiatku apríla, prišli už 4. a 5. apríla prvé búrky, zatiaľ s miernejším priebehom a intenzitou, akú mávajú letné búrky. U nás trvali kratšie a nesprevádzal ich ničivý vietor, aj napršalo pri nich menšie množstvo zrážok.

Máj má už typické znaky jari, ale prichádzajú už aj horúce dni na prelome mesiaca mája a júna. Nechýba ani vlaha, pretože teplé dni sa striedajú s oblačnými. Takéto počasie vyhovuje záhradkárom a poľnohospodárom. Zato júl sa vyznamenal ozajstnými horúcimi až tropickými dňami, takže začína sucho, pretože dažde majú len lokálny charakter, u nás dažde trvali len krátko, možno niekoľko minút. Teploty už vystupujú nad 30°C , 20. júla sme o 16. hodine namerali 34°C . V auguste prevláda predchádzajúci ráz počasia s tropickými dennými teplotami $32 - 35^{\circ}\text{C}$, ráno okolo 20°C . v strede mesiaca je už aj v noci 23°C , rastlinstvo je vysušené, stromy zhadzujú lístie a predčasne vyschnajú, plody ovocia sú menšie a opadávajú. Dlhotrvajúce sucho zhoršilo aj poveternostné podmienky v našej obci, viackrát obyvatelia v strede obce a v niektorých uliciach upozorňovali na veľkú prašnosť okolo svojich obydli. Tento jav sa vyskytol pri silnom vetre, ktorý roznášal drobné čiastočky odpadu z úložiska v Chalmovej, a znemožňoval chodcom videnie aj dýchanie.

V septembri konečne nastalo mierne ochladenie, na začiatku mesiaca sme sa dočkali aj krátkodobého dažďa, aspoň polialo záhradky, vlhový deficit to však nezlepšilo. Stred mesiaca je premenlivý, slnečné dni sa striedajú so zamračenými, teploty klesajú už na úroveň okolo 20°C , počas daždivých dní len na 15°C . Okolo 20. septembra sa už v niektorých domácnostiach začína kúriť. Celý október sa vyznačoval pekným počasím, ale teploty sa pozvoľna znižujú, denné aj nočné. Na konci mesiaca prišiel dlhšie trvajúci dážď, pršalo viac dní za sebou.

Daždivé a pochmúrne dni sme zažili aj v novembri, čo je mesiac typický pre takýto čas. Po dažďoch prišlo ochladenie a nočné teploty klesli pod nulu. V poslednom

novembrovom týždni sa objavil prvý sneh, ale len vo forme slabej vrstvičky na poliach a cestách, väčšiu kalamitu nespôsobil.

Chladný charakter počasia pretrváva aj v decembri, ale zima je skôr mierna, prítuhlo až v druhej polovici mesiaca. Okolo Vianoc sa ukázal aj sneh, ale Vianoce ako každý rok v našej obci boli bez snehu, neskôr pripadol ľahký poprašok. Chladné sú hlavne noci, na prelome rokov sú teploty v noci do -4°C , cez deň okolo 0 až $+2^{\circ}\text{C}$.

V predchádzajúcich rokoch si aj u nás musíme zvykať na náhle poryvy vetra, od silnejšej intenzity až po víchricu. Niekoľko takýchto veterných smrští, s dažďom, ale aj bez neho, sme zažili aj v roku 2017. Meteorológovia vedia predpovedať a varovať obyvateľstvo pred silným vetrom, ale nejakej účinnej zábrany niet. V najhoršom vietor vyvrátil stromy aj v záhradách, alebo odčesol konár, nepríjemný bol prípad, keď konáre padli na strechu domu a majiteľovi museli pomáhať susedia. Najčastejšie pri takýchto mimoriadnych prípadoch sa už občania naučili volať na pomoc príslušníkov hasičského zboru.

Záver

Završil sa ďalší rok, ktorý nás potešil niekoľkokrát a na viacerých miestach a udalostiach, niekoho možno znechutil, iného zarmútil. To je napokon u každého pohľad individuálny a teda aj hodnotenie je ovplyvnené subjektívnymi pocitmi, ktoré udalosti roka 2017 vyvolali. Spolu sme si však užili dosť zážitkov na to, aby sme si pomysleli o tomto roku svoje a poznatky zhrnuli do jednoduchého dojmu: - škoda, že je už za nami, alebo – dobre, že už odchádza. Inak hodnotí rok 2017 ten, komu sa darilo v zamestnaní, v škole, v rodine a osobnom živote, inak sa správa ten, ktorý má ťažkosti s uplatnením, nevie si nájsť miesto v živote, je večne nespokojný, hundravý.

Obec a jej zamestnanci, vedenie aj poslanci sa počas roka 2017 snažili o zavádzanie nových iniciatív, ktoré sú prospešné pre obec, prinášajú osob alebo pobavenie ľuďom, ktorí stoja o iných, o pobavenie, o komunikáciu so susedmi, priateľmi, spolužiakmi, v rodine. Veľa akcií pripravených a zorganizovaných v tomto roku sa nieslo práve v tomto duchu a naozaj dokázali, že splnili svoj účel – obyvatelia sa rozprávali, smiali, žartovali, zahodili za hlavu starosti, vyšli na verejnosť, venovali sa deťom, rodine, priateľom. Predstavitelia obce alebo štátu sa môžu snažiť ako vládu, ale potrebnú spolupatričnosť ľudí v nich nevyvolajú. To musí vychádzať z každého osobitne, musia sa vedieť navzájom pochopiť a podporiť, pomôcť jeden druhému, porozprávať sa aj počúvať sa navzájom. A to sa nedá bez pochopenia iného, vcítienia sa do jeho postavenia a momentálnej nálady. Ak sa to podarí, tak snaha organizátorov mnohých podujatí pre občanov nebola márna a splnila svoj cieľ.